

prepojena s pristnim slovanstvom ter željo po prosveti in napredku med nami še nadalje veselo procvitala ter donašala obilega sadu!

Anton Pavlovič Čehov †. V noči dne 15. julija je preminil, komaj 45 let star, Anton Čehov, poleg Gorkega najodličnejši reprezentant novejšje ruske literature, mož, čigar slava je sezala daleč preko širnih mej velike Rusije, pisatelj, čigar dela so postala skupna last vsega civiliziranega sveta. Malokateri slovanski pisatelj se je toliko prevajal in toliko čital kakor Čehov. Čehov je živa priča za to, da je pisatelj lahko popularen in vendar tudi velik! Ubirati je znal Čehov razne strune in poleg veselje in smeh vzbujajočega humorja nahajamo v njegovih spisih najglobočjo fragiko. Predmet njegovim delom pa je bilo življenje — zato mu sujetov nikdar ni zmanjkalo in zato smo tudi uverjeni lahko, da je vzel s sabo in Slovanstvo, če bi ne bila pretrgala neusmiljena Parka tako zgodaj niti njegovega življenja. — Tudi v Slovencih se je Čehov rad čital in ne samo zato, ker smo z Rusi po krvi in jeziku en narod, rečemo lahko: I naš je bil! Slava njegovemu spominu!

Piotr Chmielowski. Poljsko literaturo je doletela nenadomestna izguba; smrt je ugrabila njenega najboljšega poznavatelja, prvega kritika-historika, Piotra Chmielowskega, profesorja poljskega slovstva na vseučilišču v Lvovu. Rojen je bil l. 1848. v vasi Zawadyńach (gubernija kamieniecka) na ruskem Podolju. Prve svoje kritične spise je objavljial od l. 1867. v „Przeglądzie tygodniowym“ v „Biblijotece warszawskiej“ in v „Niwie“, kjer je izšla njegova obširna razprava „Geneza fan azji“. Ž njo je dokazal svoje zmožnosti in sposobnosti za analizo duševnih pojavov in procesov ter svoje obširno znanje o psihologiji, jezikoslovju in umetniški kritiki. Leta 1873. je izdal v Lipskem razpravo „Artyzm i artiści“, s katero je nastopil pot kritika in označil obenem stališče, s katerega naj se ocenjajo duševni proizvodi. Kot učitelj na raznih ustavih se je mnogo bavil s pedagogiko in o tem vprašanju spisal mnogo dobrih člankov. Vodil je izdavanje velikega dela: „Złota przedza poetów i prozaików polskich“ (Warszawa 1884—7, 4 deli) in spisal poleg načrta zgodovine starejše literature tudi veliko število izbornih biografij poljskih pisateljev. Leta 1878. je sprejel vodstvo „Biblijoteke najcelnejniejszych utworów literatury europejskiej“, kjer je poleg raznih prevodov izdal tudi dela važnejših poljskih pisateljev z biografsko-kritičnimi uvodi. Pod njegovo redakcijo je izšla obširna: „Dzieje literatury powszechnej“, v kateri se med drugim nahaja tudi nekaj prevodov iz slovenskega slovstva. Leta 1883. je bil imenovan za profesorja poljske literature v Varšavi, toda ker je vlada zahtevala, da mora predavati v ruskem jeziku, je odložil profesuro. Prva važnejša dela o poljski literaturi so bila: „Kobiety (żene) Mickiewicza, Slowackiego i Krasinskiego“ (4 izdaje). V petem izdanju je že izšel njegov „Zarys najnowszej literatury polskiej“. Sledili so dalje obširni životopisi o Adamu Mickiewiczu (l. 1886.), o Józefu Ign. Kraszewskem in o pisateljicah poljskih. Najnovejša njegova dela so: „Współczesni poeci polscy“, „Nasza literatura dramatyczna“ (1898), „Obraz literatury polskiej“ 1898., „Estetyka Mickiewicza“, „Metodyka historii liter. polskie.“ (1899. 6 knjig). Lani so ga poklicali na lvovsko vseučilišče kot profesorja poljske literature. Dijaštvo ga je sprejelo z nepopisnim navdušenjem; slušateljev je imel toliko, da je bila vsaka dvorana premajhna. Toda niti eno leto mu ni pustila usoda delovati v krogu ljubeče ga mladine. Chmielowski je mejnik v razvoju poljske kritike postavil na pravi temelj. Težko je s kratkimi potezami narisati vse njegovo obširno delovanje, kajti poleg raznih člankov je izdal okrog šestdeset samostojnih del.

Janko Pretnar.

